

РАТУНША

Магілёўская дэмакратычная газета

№ 16 (53)

29 красавіка—5 мая

1993 года

Кошт 4 руб.

ЗАЯВЛЕНИЕ

Мы, группа депутатов Могилевского городского Совета народных депутатов обеспокоены некоторыми итогами X сессии XXI созыва. На заключительном пленарном заседании 21.04.93 г. стало ясным, что итогами кампании по отставке председателя горисполкома Габрусев С.А. воспользовалась бывшая партноменклатура и часть членов президиума. За поставленными целями борьбы с злоупотреблениями в горисполкоме ясно выявилось желание этих кругов восстановить бывшее могущество. Очевидно, что смена власти в Могилевском горсовете означала итог борьбы за перераспределение сфер влияния между разными кругами номенклатуры, которая использовала ситуацию для занятия освобожденных мест. Кадровые назначения на руководящие места в Могилевском горисполкоме (управделами и др.) на последнем пленарном заседании — первые проявления такой тенденции.

Используя кризис в Могилевском горсовете, часть номенклатурных депутатов пытаются скомпрометировать саму идею демократии, приостановить те демократические начинания, что существуют в нашем городе. Идет кампания давления на демократически настроенных депутатов, звучат оскорбления в их адрес. Часть депутатов стремятся заполнить руководящие места в исполнительских структурах, нарушая конституционный принцип разделения законодательной и исполнительной власти.

Проанализировав сложившуюся обстановку мы заявляем о оверности интересам избирателей и подтверждаем свою поддержку политике демократических реформ. Мы выступаем за гласность и альтернативность при решении кадровых вопросов, за приоритет народного права над узкополитическими интересами отдельных фракций в Могилевском горсовете.

Мы призываем наших избирателей, других депутатов Могилевского горсовета объединиться вокруг демократической идеи, поддержать демократически настроенных депутатов, не останавливаться на полпути преобразований в нашем городе.

А. Сердюков (11 изб. округ), В. Воробьева (128), А. Федоров (9), С. Бучнев (133), В. Васильков (109), В. Таборко (147), В. Зубарев (103), В. Евдокимова (129), И. Ковалев (79), С. Желудович (36), А. Пьянов (132), А. Павлович (74), А. Волков (91), В. Мазин (25), В. Морозов (138), В. Седаков (113), А. Плетнев (112), А. Плехин (130), В. Подгородникова (117), В. Александров (35), В. Васильков (65) — [согласен за исключением оценок результатов сессии].

РЭЗАЛЮЦИЯ

удзельнікаў устаноўчай канферэнцыі
Магілёўскай абласной арганізацыі
Беларускага Народнага Фронту
«Адрад жэньне»

УЛІЧАЮЧЫ, што

1. Паслядоўна актыўныя рэваншысцкія захады партгасноменклатуры, якая г.тэтуль утрымлівае антыдзяржаўныя метады ўладу, камуфлявалася ў «рэформатару» і «будуць ікоў» незалежнай дзяржавы;

2. У наступе рэакцыйных сіл наша Магілёўшчына з'яўляецца базавым рэгіёнам для іншых беларускіх абласцей чаму садзейнічае і самая пракамуністычная дэлегацыя ў Вярхоўным Савеце РБ;

3. Агульнадзяржаўны крызіс, даведзены існуючай сістэмай улады да мяжы непрадказальных наступстваў, на Магілёўшчыне парадзіў прававое бязмежае ўладарных асобаў па «прыхатызацыі» і іншым злоўжываннях;

УСВЕДАМЛЯЮЧЫ, што ў гэтых варунках, каб дамагчыся зрухаў на шляху дэмакратычных рэформаў і галоўнай іх умовы — дэтрмінавых выбараў Вярхоўнага Савета на падставе Закона, распрацаванага апазіцыі БНФ — патрэбны:

1. Умацаванне арганізацыйнай структуры БНФ — найбольш уплывовай сілы, супрацьстаячай антыдзяржаўнай дзейнасці мясцовых Саветаў і іх выканкамам у населеных пунктах Магілёўшчыны;

2. Узаемадапамога і ўзаемадзеянне па інфармацыйным абмене і арганізацыйным забяспечэнні з прапрыетстваў па падтрымцы дзейнасці апазіцыі БНФ у Вярхоўным Савеце і дэлегатаў БНФ у мясцовых Саветах;

3. Згуртаванасць і агульны намаганні ў абароне правоў на дзейнасць сяброў і прыхільнікаў БНФ, якія падвяргаюцца ўціску з боку афіцыйных улад;

МЫ ЛІЧЫМ МЭТАЗГОДНЫМ АБ'ЯДНАННЕ РАДАЎ І СУПОЛАК БНФ, ДЗЕЙНИЧАЮЧЫХ НА ТЭРЫТОРЫІ МАГІЛЕЎСКОЙ ВОБЛАСЦІ У МАГІЛЕЎСКУЮ АБЛАСНУЮ АРГАНІЗАЦЫЮ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА ФРОНТУ «АДРАД-ЖЭНЬНЕ».

г. Магілёў
26 красавіка 1993.

Ідзе аб'яднанне сіл БНФ

Даўно заўважана, што небяспечныя і экстрэмальныя сітуацыі спрыяюць гуртаванню, сацыялізацыі людзей. Гісторыя сведчыць, што ў праграўшага боку звычайна былі ўнутраныя разнагалосі, даходзячы да кровапралітных разбораў. А бо, у якім назіралася яднанне, ўзгодненасць, звычайна перамагаў.

Пагроза дзяржаўнаму суверэнітэту, узнікшая з боку прапагандыстскай большасці Вярхоўнага Савета, аднаўленне КПБ-КПСС, — гэтыя і другія прычыны спрыялі павышэнню ідэйнага і духоўнага матэрыялу БНФ. Узмацнілі інтэграцыйныя працэсы дэмакратычных сіл у рэспубліцы. Нарэшце пастаўлена кропка ў працэсе яднання дэмакратычных сіл Магілёўскай вобласці. Абласная ўстаноўчая канферэнцыя БНФ падзяляе вынікі збірання сіл у раёнах, стварэння раённых рад і суполак. У гарадскім доме культуры 26 красавіка прадстаўнікі раённых і гарадскіх арганізацый БНФ прынялі рашэнне аб стварэнні абласной арганізацыі БНФ.

Сур'ёзны, нейсмяхаючыся твары, і гэта не проста так. Менавіта ў гэты дзень Беларусь напала нацыянальнай трагедыя — выбух на Чарнобыльскай АЭС. Ад імя аргкамітэта з дакладам аб палітычнай сітуацыі ў рэспубліцы і задачай БНФ выступіў сп. Анатоль Фёдарэў. Ён вызначыў асноўныя прынцыпы дзейнасці гарадской арганізацыі. Гэта — умацаванне арганізацыйнай базы, якое вымагаецца слабасцю нацыянальнага масавага руху. Гэта — прафесіяналізм, неабходнасць арганізацыйнай спецыялізацыі, якія могуць аналізаваць палітычныя працэсы і маюць для гэтага неабходныя веды. Гэта — падтрымка дзейнасці дэмакратычных арганізацый, ініцыяванне працэса іх стварэння, канчатковым вынікам якога будзе фарміраванне дэмакратычнага блока партый і рухаў. Гэта — канцэнтрацыя ўвагі на дэмакратычных сродках масавай інфармацыі. Гэта — умацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы арганізацый, якое вырашаецца стварэннем камерцыйных цэнтраў і арыентацыяй на прадпрыемстваў.

Важна канцэнтравана ўвагу на асветніцкай дзейнасці, правядзенні вачорак, сустрэч, выстаў, падтрымка працэсаў нацыянальнага адраджэння.

Асноўныя тэзісы даклада былі

канкрэтызаваны выступленнем У.А. Якубоўскага, які звярнуў увагу на расстаноўку сіл у ВС РБ, «яны, Вярхоўны Савет, ставяць пытанне: суверэнітэт або грошы і выбіраюць апошняе», — падкрэсліў ён. На думку Якубоўскага, пытанне аб рэфэрэндуме аб адстаўцы ВС рэспублікі зноў апынулася ў цэнтры ўвагі.

На неабходнасць цяснейшай сувязі дэмакратычнага руху і дэмакратычных дэлегатаў звярнула ўвагу дэлегат Магілёўскага абласнога Савета Н.А. Рослава.

Наогул, трэба заўважыць, што ў межах адзінага фронту адбываецца далейшая дыферэнцыя. На базе БНФ сталеюць, набываюць волют, удасканальваюць палітычную культуру палітычныя партыі і грамадскія арганізацыі. Падстаўнікі іх сёння сабраліся на канферэнцыю, каб выступіць калектыўнымі членамі абласной арганізацыі БНФ. Падтрымку яе стварэнню выказалі ў сваіх выступленнях сацыял-дэмакраты, лідэр магілёўскіх лібералаў У. Голуб, адзін з кіраўнікоў гарадской рады Т.М. Булавацкі, кіраўнік аддзялення таварыства «Мартыралог Беларусі» Т. Раманькова, старшыня рабочага камітэта «Незалежнасць» У.В. Шапаў. Ні адно выступленне не пакідала дэлегатаў канферэнцыі абякавымі. М.П. Булавацкі быў перакананы, што «пытанне нацыянальнага адраджэння не можа не быць палітычным». У. Шапаў расказаў пра дзейнасць незалежных прафсаюзаў і ўяўлена заявіў «Пакуль існуе савецкая ўлада, мы нічога не зробім для дэмакратыі».

Усе выступленні былі канструктыўнымі і лаяльнымі да мяркуемага старшыні абласной арганізацыі БНФ А.Ф. Фёдарова за выключэннем Т.Е. Раманьковай, якая выказала нязгоду з кадравымі назначэннямі ў структурах БНФ і заявіла, што Народны фронт губляе аўтарытэт.

Але як там не было, пераважнай большасцю галасоў старшыня арганізацыі быў абраны Фёдарэў. Трэба адзначыць, што большасць дэлегатаў прадстаўлялі дэмакратычныя сілы раёнаў.

Канферэнцыя прадэманстравала адзінадушна дэмакратычных партый і рухаў на тэрыторыі вобласці і прайшла ў добраахвотнай атмасферы. З гэтага моманту нашым апанентам прыйдзеца лічыцца з адзіным фронтам дэмакратычных рухаў і партый вобласці.

Алесь СЕРДЗЮКОУ.

ЦЫТАТА НУМАРА

... Той, хто адарваўся ад сваёй Радзімы, асуджае сябе на паступовае духоўнае выміранне. У чужой краіне нашы дзеці яшчэ гавораць на роднай мове, а ўнукі падпадаюць пад поўную асіміляцыю. Які б волат творчага духу сам на сабе ні быў, але калі ён адарваўся ад роднай зямлі, ад свайго народа, ён паступова вычэрпвае самага сябе і ідзе да заняпаду.

Такую шматгадовую звычкую я перанёс на самім сабе. Чалавек павінен мець цесную сувязь са сваёй зямлёй, са сваім народам, бо і зямля, і народ — тая невычарпальная жыватворная крыніца, якая натхняе людзей на высокія творчыя справы, і зрачыся гэтай святой крыніцы — значыць скончыць жыццё самагубствам.

(Маладосць)

Фота В.САУЧАНКІ.

Ніколі не пусте абласная выстаўная зала ў Магілёве. З пачатку года гараджане і госці-пазнаемліся з шэрагам цікавых экспазіцый работ мясцовых мастакоў, скульптараў, графікаў, а таксама выхаванцаў і педагогаў гарадской дзіцячай мастацкай школы. Сярод іх вылучалася сваёй нетрадыцыйнасцю некамерцыйная выстава «Новыя імёны», якую арганізаваў Магілёўскі «Арт-Унікум-Цэнтр», які сабраў разам маладых мастакоў, што працуюць у самых розных жанрах — ад звычайных партрэтаў і пейзажаў да драўлянай скульптуры, дэкаратыўных кампазіцый і надрэзных сюжэтаў, якіх большавіцкія камандзіры мастацтва і іх прыхільнікі абавязкова называлі б «брудным абстрактнымізмам».

НА ЗДЫМКУ: на выставе «Арт-Унікум-Цэнтр» «Новыя імёны».

САЎМІН-НАВОДЧЫК

З новага года аддзелы сацыяльнага забеспячэння зрабілі сваім пенсіянерам маленькія нечаканыя падарункі: выпісалі ім газету «Рэспубліка».

Па старонках другіх газет пракацілася хваля здзіўлення: чаму гэта так рэзка ўскочыў тыраж газеты з не такім ужко чыскам творчым патэнцыялам? Пытанне засталася без адказу. А разгадка аказалася зусім прастай: апарат Саўміна «параіў» зрабіць пенсіянерам такі прэзент (маўляў, і ім добра, і нам), а «парада» Саўміна — закон для падначаленых...

Але ж пенсіянераў у нас шмат. Адкуль грошы? Ды ўсё з таго ж фонда сацыяльнага забеспячэння! Усё роўна ж яны пенсіянерам пойдучы! Хай чытаюць газету таго ўрада, які пра іх клапаціцца. Шчэ й дзякаваць будучы! Якія могуць быць пытанні?

І ўсё ж пытанні застаюцца. Вось першае. Што рабіць таму з пенсіянераў, хто сам выпісаў «Рэспубліку»? Цяпер ён атрымлівае па два экзэмпляры. Ну але Бог з ім, гэта яго праблема, — хай падаруе каму-небудзь.

Тады пытанне другое. Што рабіць таму чалавеку, які не выпісаў газету па прычыне яе неразумнасці? А цяпер яна, як жанчына вольных паводзін, прыйшла ў хату. І падараваць камусьці няёмка. Бо нельга ж дараваць тое, што самому не падабаецца. Але зноў жа: гэта яго праблема. Хай выкідае.

Пытанне трэцяе. Чаму б не дадаць гэтыя грошы самім людзям, каб яны самі вырашылі, што выпісаць? Ах, тады не «Рэспубліку» выпісалі б? Ну зразумела ж. Выдаецца шмат газет, больш цікавых і больш праўдзівых, чым галоўная ўрадавая газета. І ў тым варыянце такі магучы кастыль для свайго кульгавага дзіцяці не атрымаўся б.

Есць шмат іншых пытанняў. На адным з іх я хочу засяродзіць увагу асабліва. Бо ўрад рэспублікі (ён жа — класіфікаваны спонсар «Рэспублікі») выступіў тут (мабыць, нечакана для сябе) наводчыкам для злодзеяў.

Мне даводзіцца дапамагаць адной нямоглай жанчыне, інваліду першай групы. Жанчына гэтая шмат часу праводзіць у бальніцах.

І вось, цяпер, пад час яе лячэння, калі некалі даволі працягла, мне трэба заходзіць у яе дом, каб пачысціць паштовую скрынку ад пладзітаў «Рэспублікі» (яна, амаль, кожны дзень выходзіць). Пацікавіўся, адкуль газеты, бо ведаю, што мая знаёмая не выпісала. Аказваецца, падарунак В.Ф. Кебіча. Дзякуй, Вячаслаў Францавіч! Але не дай Бог такога падарунка на другое паўгоддзе! Бо ў ліпені ці жніўні я з'еду ў відпрук і кватэра застанеца без прыгляду. Абрабуюць жа!

І ўрэшце ж, пабойцеся Бога! Выцягваюць сваю газету за грошы нямоглых пенсіянераў — гэта ж неак несумленна!

М.БУЛАВАЦКІ

«АДКУЛЬ»

(Адукацыя і культура)

ВЫІДЗЕ ЗБОРНИК.

Камісія па культуры БНФ стварыла групу па падрыхтоўцы зборніка, прысвечанага святкаванню 75-х угодкаў Беларускай Народнай Рэспублікі. Арыенціраваны тэрмін выдання — 1993-1994 гады.

БЕЛАРУСКІ ФОНД.

«Беларускі адукацыйны фонд Пятроўскага» — такую назву мае новая грамадская арганізацыя, заснаваная пасля праведзеных у пасольстве Рэспублікі Беларусь у Вашынгтоне перамоваў з перакладчыкам, філосафам Янам Пятроўскім, беларусам па паходжанні, які жыве ў ЗША.

Дзейнасць новага фонду будзе ажыццяўляцца ў Рэспубліцы Беларусь. Ян Пятроўскі мае намер перадаць у яго ўсе наяўныя сродкі свайго чыярашняга фонду («Беларускі харатыйна-адукацыйны фонд»). Яму ж ён збіраеца завяшчаць пасля сваёй смерці ўсю асабістую маёмасць, уключаючы сродкі ад продажу нерухомасці.

Ян Пятроўскі мае намер таксама перадаць рэспубліцы сваю бібліятэку і архіў.

ВЫДАВЕЦКАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ ТБМ

1. М.Шчакацін. Нарысы з гісторыі беларускага мастацтва.
2. Аркадзь Смоліч. Геаграфія Беларусі.
3. Аляксандр Цікевіч. Заходні русізм.
4. Язэп Найдзюк. Беларусь учора, сёння.
5. В.Раманцэвіч. Пачатак роднай мовы. Дапаможнік для ўсёх.
6. Зборнік «Слова народа — слова божае» (лісты і тэлеграмы ў Вярхоўны Савет у абарону роднай мовы) пад рэдакцыяй Ніла Гілевіча.
7. «Каб не ўмерлі». Зборнік публіцыстычных артыкулаў старшыні ТБМ Н.Гілевіча.
8. Леанід Лыч. Моўнае рэформы 1993 г. — Ідэалагічны аспект.
9. Тэрміналагічны слоўнік па вышэйшай матэматыцы.
10. Слоўнік заапарэзіталогічных тэрмінаў.

4. НОВЫ ПАДРУЧНИК ПОЛЬСКОЙ МОВЫ.

У Менску выйшаў з друку падручнік «Польская мова» для вучняў 7-8 класаў. Ён разлічаны на польскамоўныя класы беларускіх школаў. Аб'ём — 240 старонак, наклад — 16,5 тысячы пачаснікаў.

ФАЛЬКЛОР І НАЦЫЯНАЛЬНАЯ СВЯДОМАСЦЬ.

Праз год на Беларусі мае адбыцца міжнародны фестываль фальклору. Папярэднічае яму рэспубліканская навуковая канферэнцыя «Фальклор як сродок вывадання нацыянальнай свядомасці», якую плануецца правесці 3-4 чэрвеня ў Белдзяржуніверсітэце. Арганізатарамі канферэнцыі выступаюць міністэрства культуры, інфармацыі і асацыяцыя фалькларыстаў Беларусі...

ХІМІЧНЫ СЛОУНІК.

Выйшаў з друку «Расейска-беларускі хімічны слоўнік». Яго распрацавала Задаючанае беларускіх студэнтаў, а ў выданні дапамагла фірма «Дайноа» і Нацыянальная выдавецкая кампанія «Беларусь-тэхналогія».

Слоўнік змяшчае 2,5 тысячы тэрмінаў, спецыяльных выразаў і дапамога выкладчыкам, навуковым супрацоўнікам і студэнтам авалодаць беларускай хімічнай лексикай.

Набыць слоўнік можна, звярнуўшыся ў паштовае адрас: 220052, г. Менск, вул. Някрасава, 35-2-68, альбо па тэл. 31-90-88, 62-93-75.

ПЯТЫ АЛФАВІТ.

Хутка ўся Туркменія сядзе за парты і па-новаму будзе вучыцца чытаць — у рэспубліцы прынята рашэнне абмяняць алфавіт, а спецыяльна створаная моўная дзяржаўная камісія ўжо апублікавала распрацаваны праект новага алфавіту. За апошнія 70 год гэта пятае алфавіт, які асвойвае туркменскі народ. Так здарылася, што туркмены не вынайшлі ўласнай пісьменнасці.

Падрыхтаваў
Юрась ПІВУНОУ.

●ЗНАЕМЦЕСЯ: ЛІДЭРЫ АПАЗІЦЫІ

Мяне выратуе мая вера

Чалавека заўсёды упрыгожвала сціпласць. Але з кожным днём з'яўляецца ўсё больш крывадушнікаў, якія любяць на вулах вуліц пакрычаць аб сваіх здольнасцях і магчымасцях. Але потым іх гучныя словы растапаюцца ў бяздзейнасці.

А што мы ведаем пра тых, хто прытрымліваецца божай заповедзі: «калі творыш міласціну няхай левая рука твая не ведае, што робіць правая».

Сёння жаданая гасця ў рэдакцыі нашай газеты — Галіна Марцыянаўна ФІРСАВА, член рады гарадской арганізацыі БНФ «Адраджэнне», старшыня Лігі жанчын.

Галіна Марцыянаўна, раскажыце спачатку аб сваёй працы.

Наша ліга займаецца праблемамі жанчын г. Магілёва. Асабліва цесныя сувязі мы падтрымліваем з таварыствам інвалідаў. Як вядома, у нашай краіне гэта самыя бездапаможныя і ўніжаныя людзі.

У ПК імя Куйбышава працуе наша нядзельная школа, дзе выкладаецца рэлігія для дзяцей. Магілёўская Ліга наладзіла доб-

рыя адносіны з нямецкімі жанчынамі. Яны нам вельмі дапамагаюць з нядзельнай школай, дасылаюць неабходную літаратуру, гуманітарную дапамогу.

Ці лічыце Вы неабходным зрабіць рэлігію прадметам, які абавязаны выкладаць у школе?

На мой погляд, далучэнне да рэлігіі павінна быць добраахвотным. Вера закладаецца ў сэрцы дзяцей бацькамі. Калі гэтага не зроблена з першых дзён асцярожнага жыцця, школа не дапаможа.

Можна ствараць спецыяльныя паглыбленыя вывучэнне рэлігіі, дзе рыхтуюцца вучні да паступлення ў духоўную семінарыю.

Якія ў Вас адносіны з КПСС?

На працягу 13 год я была адной з самых актыўных камуністак. Аднак партыя, за якую я змагалася, аказалася зусім супрацьлеглай. Вельмі жудасна было ўбачыць яе сапраўдны твар...

Ці верыце Вы ў магчымасць узнікнення абноўленай КПСС?

Не веру! У першую чаргу не веру ў тое, што народ зноў пачне біцца за права звацца каму-

ністычным.

Не пойдучы людзі, якім адчынілі вочы, за тымі, хто дзеля эфемернай ідэі трымаў рукі па локці ў крывы суайчыннікаў, страляў у іконы, скідаў крыжы, разбураў цэрквы. І Бог цяжка пакараў народ сённяшнім жыццём.

Распавядаеце аб Вашым шляху да БНФ.

З самага пачатку дэмакратычнага руху ў горадзе мяне заклікала хваля навізны і веры ў перамогу справядлівасці. Я была сярод тых, хто хадзіў з плакатамі па Магілёву і падтрымліваў Габрусеву (Дарэчы, шкада, што мы вельмі позна пачалі паказваць на яго недахопы. Зрабілі б мы гэта раней, можа б удалося пазбегнуць пануючай у гарсавец неабразнасці).

Ну а потым я пачала наведваць першыя мітынгі БНФ. Мне падабалася адвага А.Ф. Фёдарова, яго мэтаакіраванасць, упэўненасць. І мне вельмі падабаецца тая справа, якую я зараз займаюся пад яго кіраваннем.

Вы наведвалі Германію. Які

ўплыў аказалі гэтыя паездкі на Вашу свядомасць і адносіны да немцаў?

У гады Вялікай Айчыннай вайны майго бацьку вывезлі на працу ў Германію. Да сённяшніх дзён нічога аб ім не ведаю. Аднак пасля знаёмства з немцамі ў мяне знікла нянавісць да гэтага народа, які доўгія гады быў для нас толькі ворагамі — захопнікамі.

Гэта вельмі працавіты і ветлівы народ. Нашы жанчыны ў параўнанні з нямецкімі не жывуць, а існуюць. І нашым мужчынам трэба прыкласці невядома колькі намаганняў, каб дасягнуць узроўню жыцця, а таксама павялічыць і кваліфікацыю да жанчын, які існуе ў немцаў.

— Якіх правіл, на Ваш погляд, павінен прытрымлівацца кожны з нас у жыцці?

Я лічу, што ў першую чаргу трэба выконваць дзве заповедзі: «не забі» і «не ўкрадзі».

Вельмі не люблю калі ашукаюць другіх і выстаўляюць сябе на паказ. Трэба гаварыць толькі дабро, хоць у мяне з-за гэтага шмат непрыемнасцей. Але хай даруе Усявышні ўсім, хто мяне не разумее. А мяне выратуе вера ў сваю справу і Бога.

Размаўляла
А.ШКАЛКО.

«СЭК-КС» (сацыяльна-эканамічны калейдаскоп краіны і свету).

ФЕРМЕРЫ, ФЕРМЕРЫ...

На Беларусі зараз налічваецца больш за 2,5 тысячы фермерскіх гаспадарак.

МЕНСК — ВАШЫНГТОН.

У Менску прайшлі беларуска-амерыканскія перамовы тэхнічных экспертаў па ўстанавленні хуткадзейнай спадарожнікавай сувязі паміж Менскам і Вашынгтонам. Падпісана дамова, на якой у маі-чэрвені гэтага года амерыканскі бок паставіць у Беларусь неабходнае абсталяванне для стварэння першага канала такой сувязі.

БЕЛАРУСКІ МАРСКІ ФЛОТ!

Беларуская ўрадавая дэлегацыя наведвала Польшчу. Было разгледжана пытанне стварэння сумеснага з Польшчай беларускага марскога гандлёвага флоту. Польскі бок дае Беларусі два грузавыя судны водазмяшчэннем 12 тысяч тон, беларускі ж — возьме на сябе ўсе фінансавыя выдаткі.

Магілёўскае арэнднае прадпрыемства шаўковых тканін з'яўляецца буйнейшым не толькі ў Рэспубліцы Беларусь, але і ў краінах былога Саюза. Прадукцыя тэкстыльшчыкаў пастаўляецца ў многія дзесяткі гарадоў. А вырабы су-

меснага прадпрыемства «Сапатэкс» ідуць у ЗША і другія высокаразвітыя краіны.

НА ЗДЫМКУ: швачка-матарыстка СП «Сапатэкс» Алена Гаравік.

Фота В. КАЖАМЯКІ А.

Помойка за Домом Советов

Не все горожане знают об этом, однако мнение специалистов едино: у нас в республике, считают они, всего два примера интересной, масштабной, ансамблевой застройки городов. Это столичный проспект Франциска Скорины и площадь Ленина в Могилеве.

Действительно, главная площадь нашего города — одно из немногих мест, которыми, по праву можно бы гордиться, если б...

Не каждый знает и о том, что монументальный Дом Советов, который предназначался для правительства, когда предполагалось перенести в Могилев столицу, — недостроен.

Проектом известного советского зодчего академика И.Лангбарда предполагалось за основным объемом здания возвести еще и большой зал заседаний, со стороны улицы Езерской. Изменение планов, а затем война не дали воз-

можности закончить строительство. Задний фасад Дома Советов и оштукатурили-то лишь в конце 50-х. А здание так и осталось незаконченным.

Хорошо понимаю и всегда поддерживал тех, кто протестовал против возведения партийных дворцов, Домов политпросвещения и других не очень нужных народу зданий. Но никогда не пойму возмущение тех, кто шумел против окончания строительства Дома Советов. Естественно, правительственный зал заседаний нам не нужен. Но городу нужны другие, не менее необходимые помещения. Надо, наконец, завершить архитектурный ансамбль площади и тем самым ликвидировать, простите, помойку, которая полвека располагается в самом центре города за Домом Советов.

Строительство пристройки к нему начали несколько лет

назад, как один из корпусов облгагропрома. Кирада, потом предназначение помещений пристройки к Дому Советов менялось пока... работы вообще и надолго не остановились. То, что выстроено на высоту 3-4 этажей разрушается, являя еще один пример нашей генетической бесхозяйственности. Как и разоренные напротив три подъезда дома № 42 («дом 90») на Первомайской. Хотя что-то не приходилось слышать о лишние зданиях и помещениях в городе.

А разместить там можно что угодно: от благотворительных организаций (рядом церковь Трех Святителей) и магазинов до контор фирм, от почты и сберкассы до гостиницы и столовой. А конференц-залов в городе предостаточно. Хозяев вот только не видно. В упор.

Н.НОЖНИКОВ.

НОВЫЯ ЖАЎНЕРЫ НОВАГА ВОЙСКА або маладыя салдаты ў люстры сацыялогіі

Каля 20 тысяч юнакоў было прызвана мінулай восенню ва Узброеныя Сілы Рэспублікі Беларусь.

Хто яны, з якім жаданнем (ці наадварот) пачынаюць службу, адносіны да яе — гэтыя і другія пытанні прапанавалі нядаўна маладым воінам (і іх бацькам таксама) спецыялісты ваенна-сацыялагічных даследаванняў упраўлення выхаваўчай работы Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь. Прапануем вашай ўвазе некаторыя вынікі апытання.

Больш палавіны маладога папулення лічыць, што ў сучасных умовах ваеннай пагрозы не існуе, таму і няма неабходнасці мацаваць абароназдольнасць рэспублікі. Каля 75 працэнтаў заявае сваю службу толькі з дзеяннем нядаўна прынятага пакета ваенных законаў РБ і бояззю крымінальнай адказнасці за ўхіленне ад вайскавай службы.

Звыш 30 працэнтаў апытаных бацькоў не хочаць каб іх сыны праходзілі тэрміновую ваенную службу.

Узброеныя Сілы гэта ўсё больш робіцца «рабоча-пяснікі». Амаль 86 працэнтаў маладых салдат — з сям'яў імяна рабочых і сялян, прычым 13 працэнтаў з іх раслі ў многадзетных сям'ях.

Воіны-беларусы сярод прызваных складаюць 80 працэнтаў, рускія — 10,5, палыкі — 5,3, украінцы — 2,2. Прадстаўнікі ўсіх іншых нацыянальнасцей — 2 працэнта.

Кожны пята прызыўнік да арміі не працаваў і не вучыўся. Значная колькасць юнакоў мае судзімасці. Кожны пята быў правапарушальнікам, кожны дзесяты быў асуджаны.

Пераважная большасць маладых салдат паважае культ гройбай сілы. Інфармацыя пра «даедаўшчыну» ў арміі звыш 30 працэнтаў з іх да прызыву мела з прыся, 67 працэнтаў — ад былых салдат.

Супрацьстаяць нестатутным адносінам лічаць магчымым толькі халя 30 працэнтаў апытаных (у асноўным добра фізічна развітых і маючых спартыўныя разавы).

За дапамогай да камандаіраў і начальнікаў будучы звяртацца каля 6 працэнтаў апытаных, 38 працэнтаў — шукаць абароны ў землякоў. 12,5 працэнта збіраюцца маўчаць і царпець абразы.

Вельмі нізкі узровень прафесіянальнай падрыхтоўкі. Звыш 50 працэнтаў маладых салдат лічаць сябе часткова або зусім не падрыхтаванымі да службы ў арміі.

ПА МАТЭРЫЯЛАХ ДРУКУ.

АНЕКДОТЫ

Ідзе пахаванне дваіх хлопцаў. Сведка расказвае: «Яны паспрачаліся, хто далей высунецца з вакна трамвая на поўным хаду. — Ну, і як? — Той, што ў правай труне, выйграў»...

***

Скажыце, калі ласка, граніца па-ранейшаму на замку? Пагранічнік: «На замку, на замку, так тваю маць, а то б сам даўно пайшоў...».

***

На партыйным з'ездзе старшынствуючы атрымае запіску: «Рыба гніе з галавы». Ён зачытвае яе і дадае: «Але чысцяць яе з хваста».

***

«Не магу кінуць курыцы», — скардзіцца заўзятый курца. «А вы курка спрабавалі?» — пытаецца яго. «Спрабаваў. Не гараць...».

Сабраў М.НОЖНИКАУ.

КАДРИЛЬ ДЛЯ МАТИАСА РУСТА

Здравствуй, киндер дорогой,
Гость никем не чаемый!
В нашей склоке мировой
Голубок отчаянный!
Прилетел, настрекотал,
Крылышки расправил,
Агромадный арсенал,
С ходу обеславил!
Ждать не может человек
Череду столетий:
— Надоел двадцатый век,
Хочу тридцатый третий,
Где ни пушек, ни границ,
Ни плохой погоды,
Где не меньше, чем у птиц,
У людей свободы!
Генералы ПВО,
Вам навек спасибо:
Не убили вы его,
А ведь как могли бы!
Молодец, Матюша Руст,
Пошутил по-русски:
И смывленный,
И не трус,
И сидит в кутузке!
Партия, правительство,
Есть такое мнение:
Отпустите вы его
В виде исключения.
Это будет торжество
Нового мышления.

Из сборника Ю.Кима «Летучий ковер» (песни для театра и кино), М., 1990 г.

R.S. М.Руст, «прославился» в СССР и во всем мире тем, что в 18 лет прилетел в Москву в 1987 г. на спортивном одноместном самолете «Сессна» который, естественно, сам пилотировал. Юного гражданина ФРГ толком не засекла и, конечно, не сбита вся т.н. могучая система советских войск противовоздушной обороны, и он приземлился почти на Красной площади. В итоге чего «поднялись в воздух» и рассыпались карьеры очень многих, очень больших военных начиная с министра обороны СССР Маршала Советского Союза Соколова. А Руста, как и предлагалось в шуточной песне Ю.Кима, советское правительство, поддержав малость в московской тюрьме в Лефортово, досрочно с миром отпустило домой.

Православный церковный календарь

май 1993 г.

- 2 мая (19 по старому стилю), воскресенье. Неделя 3-я по Пасхе. Св. жен-мироносиц: Марии Магдалины, Марии Клеоповой, Саломеи, Иоанны, Марфы и Марии, Сусанны и иных.
- 6 мая (23), четверг. Великомученика Георгия Победоносца.
- 8 мая (25), суббота. Апостола и евангелиста Марка.
- 9 мая (26), воскресенье. Неделя 4-я по Пасхе, о раб-славленном. Св. Стефана Великопермского.
- 12 мая (9), среда. Преполовление Пятидесятницы.
- 13 мая (30), четверг. Апостола Иакова Зеведеева. Св. Игнатия Брянчанинова, епископа Ставропольского.
- 15 мая (2 июня), суббота. Перенесение мощей блгв. князей Российских Бориса и Глеба, во св.крещении Романа и Давида.
- 16 мая (3), воскресенье. Неделя 5-я по Пасхе, о самаряныне. Преп. Феодосия, игумена Киево-Печерского.
- 19 мая (6), среда. Отдание праздника Преполовления.
- 21 мая (8), пятница. Апостола и евангелиста Иоанна Богослова.
- 22 мая (9), суббота. Перенесение мощей святителя и чудотворца Николая из Мир Ликийских в Бар (1087).
- 23 мая (10), воскресенье. Неделя 6-я по Пасхе, о слепом. апостола Симона Зилота.
- 24 мая (11), понедельник. Равноап. Мефодия и Кирилла, учителей Славянских.
- 25 мая (12), вторник. Прославление схмч, Ермогена, патр.Московского и всея Руси, чудотворца.
- 26 мая (13), среда. Отдание праздника Пасхи.
- 27 мая (14), четверг. Вознесение Господне.
- 28 мая (15), пятница. Блгв. царевича Димитрия, Угличского и Московского.
- 30 мая (17), воскресенье. Неделя 7-я по Пасхе, св. отцов Первого Вселенского Собора (325г.).
- 31 мая (18), понедельник. Память св. отцов семи Вселенских Соборов.

СЛАВУТЫЯ ЗЕМЛЯКІ

ФІЛЬМ ПРА КАЗІМІРА СЕМЯНОВІЧА

Група кінематаграфістаў Беларускай тэлерадыёкампаніі зараз працуе над фільмам пра нашага славуцкага земляка — выдатнага вучонага Казіміра Семяновіча (1600-1651), інжынера і тэарэтыка артылерыі. Яго бацькі валодалі маёмнасцю ў Магілёўска-Віцебскім Падняпроўі, у тым ліку і ў Быкаве.

Ён першым прапанаваў ідэю стварэння шматступеннай ракеты з дэльтападобным стабілізатарам. Пра гэта сведчыць трактат К.Семяновіча, што выйшаў

у 1650 годзе ў Амстэрдаме на лацінскай мове «Вялікае мастацтва артылерыі». Там былі апісаны канструкцыі і выкарыстанне гармат і ракет, тэхналогія вытворчасці пораху і г.д. Паўтара стагоддзя кніга была адной з важнейшых у Еўропе прац па артылерыі і ракетах і перакладалася на шмат моў.

У здымках стужкі прынялі ўдзел афіцеры і курсанты Мінскага вышэйшага ваенна-інжынернага вучылішча.

Владислав КОВАЛЕВ

ЗЕМЛЯ

Земля, ты, столько лет стонала
Под непогодой и под злом.
Любви и ласки мало знала.
Когда же зло пойдёт на слом?

Крутили вьюги, ураганы
Сметали все с лица земли.
Ублюдки, воры, хулиганы
Топтали, вырубали, жгли.

Сейчас ты тоже много стонешь.
И вместе мы идём ко дну.
Когда же, Боже, ты, прогонишь
С земли цветущей сатану?

ВЕСНА

Весна пришла. Со свястом,
с треском
По всем лесам по перелескам
Оркестр птичий зазвенел.

На льдину льдину надвигая,
Прибрежные кусты ломая
Река запенилась бурля.
Наш ксолопный из берлоги
Уносит, исхудавший, ноги, —
Поднялся гам и тарарам.

А там где высохла земля
Зазеленела мурава
И ранние аюшлы цветы.

Весна пришла и все ожило,
И жизнь ключом везде забила.
Вернулись радость и тепло.

СВОБОДА

Один бы вздох волны соленой
Меня прохладой окатил;
И спас бы от земли паленой,
Где я горячего хватил.

Где дышит мне очень трудно,
А моря хочется до слез.
Нет праздников, одни лишь будни.
И нету даже добрых грез.

Где парус мой, где цепь с
лебедкой?

Я б якорь вмиг со дна поднял,
И захмелев бы как от водки,
Я на свободу курс бы взял.

М.НОЖНИКАУ.

КНИГАРНЯ

АНАНІМНЫЯ ТАЛЕНТЫ

Хто іх ведае — чаго такімі сціплымі былі аўтары славуцых беларускіх аананічных паэм «Тараса на Парнасе» і «Энеіды навыварат», Па сённяшні дзень б'юцца-спрачаюцца вучоныя дзядзькі, якія хочуць усталяваць імёны невядомых творцаў.

А загадак тым часам становіцца ўсё больш. Вось ужо трэці дзесятак год гуляе па Беларусі спачатку ў тайных спісах, а потым і надрукаваная, паэма «Сказ пра Лысую Гару», якую падпісаў нейкі Францішак Вядзьмак-Лысагорскі. Ён жа быццам напісаў і другую частку гэтага твора.

Ды ўсё больш з'яўляецца вершаваных сціп-ных незнаёмцаў. Вось і ў бібліятэцы «Вожыка» пад № 1 за 1993 год выйшла кніжачка «Сказ пра Яфрэма Сакалова і тайную вячэру»: за подпісам «Вядзьмак Лысагорскі — меншы». У ёй акрамя твора, што даў назву кніжцы, змешчаны некалькі вострасатырычных паэм і вершаў, якім у ранейшыя часы было б самае месца ў тайных спісах ды ў архіве КДБ. Гэта «Сказ пра Саўку Паўлава і групу хуткага адпору», «Як хочаш, дык пакорпайся ў дэпутаткім корпусе», «Гімн гвардыі», «Політычнага собеседніка».

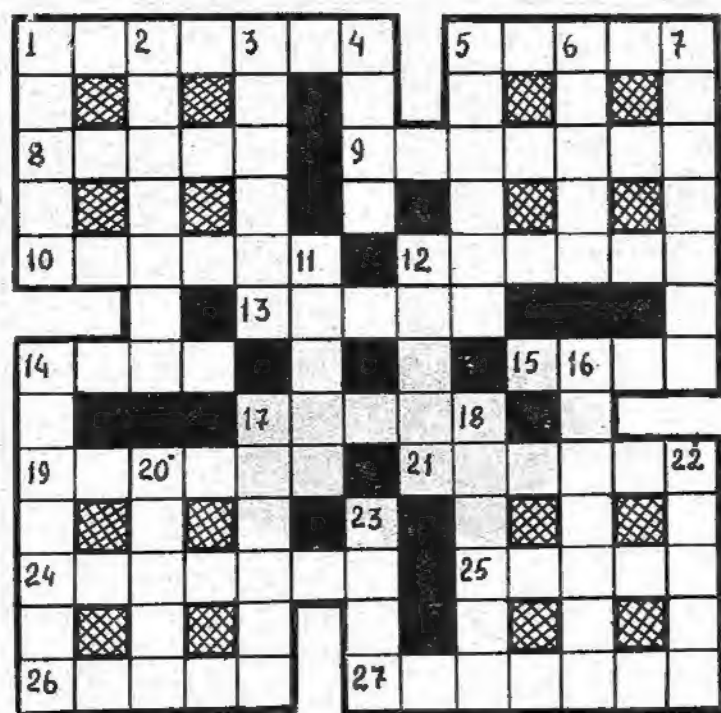
Ну, не хочучь сціплым творцы называць свае імёны. То і без іх, хоць і загадкава, але вельмі цікава чытаць паэтычныя майстэрскія дыягназы некаторых з'яў і падзей нашага жыцця.

М.МАГІЛЕВЕЦ.

Крыжаванка

Склаў В.Сухараў,

г.п. Бялынічы

ОТВЕТЫ НА КРЕСТОСЛОВИЦУ ИЗ № 13.

1. Корт. 2. Ротару. 3. Соболь. 4. Гонт. 5. Ураган. 6. Слалом. 7. Канада. 8. Колода. 9. «Зима». 10. «Циклон». 11. Равенна. 12. Роднина. 13. Кобзон. 14. Нота. 15. Фейерверк. 16. Андромеда. 17. Полонез. 18. Пойнтер. 19. Погода. 20. Арктур. 21. Зодиак. 22. «Ангара». 23. Конкурс. 24. Бабадаг. 25. Шуба. 26. Сани. 27. «Арктика». 28. Абалкин. 29. Артист. 30. Азау. 31. Иней. 32. Капкан. 33. Каток. 34. Денеб. 35. Тетерев. 36. «Казачок». 37. Кантата. 38. Макаров. 39. Биатлон. 40. Находка. 41. Лех. 42. Год.

Па гарызанталі: 1. Галіна тэк-стыльнай прамысловасці. 5. Падман, ашуканства. 8. Хадзячы ці напышлівы выраз. 9. Горная бязрогая жывёліна сямейства аленевых. 10. Галоўны, асноўны тон ладу. 12. Нізкарослы кустарнік тундры. 13. Род яшчаркі. 14. Прадукт размолу збожжа. 15. Дзяржава ў Паўднёва-Заходняй Азіі. 17. Друкаваная выданне. 19. Кобальтавая руда. 21. Аповесць В.Быкава. 24. Сталіца суседняй дзяржавы. 25. Спартыўны снарад. 26. Тонкая суканая пражка. 27. Спартыўны інвентар.

Па вертыкалі: 1. Вулканічная горная парода, будаўнічы матэрыял. 2. Кароткія раменны бізун. 3. Прамысловая рыба паўночных мораў. 4. Дугападобнае перакрыццё. 5. Схема развіцця мастацкага твора. 6. Славуцкая італьянская кінаактрыса. 7. Від жука. 11. Шпіён, дыверсант. 12. Недахоп вільгаці, суша, спёка. 14. Народныя артысты Беларусі, эстрады спявак і кампазітар. 16. Электрычны арыбор. 17. Частка параднай формы некаторых гвардзейскіх палкоў у рускай арміі (да 1917 г.). 18. Гультай. 20. Рыбалоўная снасць. 22. Кветка. 23. Беларускі пісьменнік, аўтар апавесцей «Палескія рабінзоны», «Амок», «ТВТ».

ШТОТЫДНЕВІК

Заснавальнікі газеты: Магілёўская арганізацыя БНФ «Адраджэнне», Магілёўская філія БСДГ. Заснавана ў лістападзе 1990 года.

Рэдактар
Алесь СЕРДЗЮКОУ

НАШ АДРАС: 212006

г. Магілёў,
Дом Саветаў, п. 650.
А/с — 138.
Тэл. 25-64-73.

Выдаецца на беларускай і
руускай мовах.

Наклад 5.000 асобнікаў.

Падпісана ў друк
28 красавіка 1993 г.

Магілёўская абласная ўзбуй-
неная друкарня імя Я.М.
Свярдлова, г. Магілёў, Перша-
майская, 70.

Друк афсетны з выкарыстан-
нем фотанабора.
Фармат А-3, 2 п. а.

Аўтары надрукаваных ма-
тэрыялаў нясуць адказнасць
за падбор даных, асабістых
імён, геаграфічных назваў і
іншай інфармацыі, а такса-
ма за тое, калі ў матэрыялах
змешчаны даныя, якія не пад-
лягаюць адкрытай публікацыі.
Рукпісы не рэцэнзуюцца
і не вяртаюцца.
Рэдакцыя «Ратушы» прымае
заказы на змяшчэнне аб'яў і
рэкламы.